

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om beredskap för räddningsinsatser samt räddningstjänst på flygplats; (konsoliderad elektronisk utgåva)

TSFS 2019:25

Konsoliderad elektronisk
utgåva

beslutade den 28 februari 2019. Ändringar införda t.o.m. 2020:22.

LUFTFART

Den konsoliderade elektroniska utgåvan kan innehålla fel. Observera därför att det alltid är den tryckta utgåvan som gäller.

Serie AGA

Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas vid drift av flygplatser som har beviljats ett certifikat enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2019:18) om godkännande av flygplats. Föreskrifterna ska även tillämpas vid utbildning av personal som ska utöva räddningstjänst på certifierade flygplatser.

Föreskrifterna gäller inte för flygplatser som enbart är avsedda för helikopterverksamhet.

Definitioner och förkortningar

2 § I dessa föreskrifter används följande förkortningar och definitioner.

<i>ambulansflyg</i>	flygning med, eller i syfte att hämta, sjuka eller skadade personer, blod, organ, medicinska förnödenheter eller medicinsk personal, då omedelbar och snabb transport är nödvändig
<i>inflygningsområde</i>	fastställt område på marken eller vattnet i anslutning till en banas tröskel, vilket har en fastställd utsträckning i sida och längd och vars mittlinje utgör en förlängning av banans centrumlinje
<i>insatsledare</i>	person vid en flygplats som på uppdrag av den kommunala räddningstjänsten leder en räddningsstyrka på en flygplats (TSFS 2020:22)

<i>insatstid</i>	tid som passerar från det första anropet till flygplatsens räddningstjänst till dess att släckmedel kan appliceras med en tömningshastighet av minst 50 procent av tömningshastigheten för den aktuella flygplatskategorin
<i>kommersiell flygtransport</i>	regelbunden eller oregelbunden transport som utförs med luftfartyg för att mot ersättning förflytta passagerare, frakt eller post
<i>maximal startmassa (MTOM)</i>	maximal massa (vikt) hos ett luftfartyg vid start, beräknad vid början av startrullsträckan

Ömsesidigt erkännande

3 § Varor som lagligen saluförs i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i Turkiet, eller som har sitt ursprung i och som lagligen saluförs i en Eftastat som är part i EES-avtalet förutsätts vara förenliga med denna åtgärd. Tillämpningen av denna åtgärd omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 764/2008 av den 9 juli 2008 om förfaranden för tillämpning av vissa nationella tekniska regler på produkter som lagligen saluförts i en annan medlemsstat och om upphävande av beslut nr 3052/95/EG (EUT L 218, 13.8.2008, s. 21).

Planering och övningar inför räddningsinsatser på flygplats

4 § Den som driver en flygplats ska upprätta en plan för räddningsinsatser. Planen ska stå i proportion till flygverksamhetens omfattning, och vid behov samordnas med lokalsamhällets plan för nödsituationer.

5 § För planen för räddningsinsatser gäller följande:

1. Planen ska innehålla en redogörelse för hur eventuell samordning ska ske mellan nödvändiga samhällsfunktioner.

2. Planen ska prövas genom

a) en fullskalig övning med max två års mellanrum,

b) delövningar under mellanliggande år för att säkerställa att brister som identifierats vid de regelbundna övningarna är åtgärdade, samt

c) delövningar efter att en verklig händelse har inträffat, för att säkerställa att brister som identifierats vid händelsen är åtgärdade.

3. Planen ska visa hur personalens psykiska och fysiska förmåga att hantera nöd- och krissituationer upprätthålls i räddningsorganisationen.

4. Om en betydande del av in- eller utflygningarna vid flygplatsen sker över svår terräng och vatten, ska planen omfatta tillgång till och samverkan med andra räddningstjänstfunktioner som är anpassade för ändamålet. (TSFS 2020:22)

Allmänna råd

Planen för räddningsinsatser bör minst ha följande innehåll:

1. När larm ska utlösas och hur insatser ska koordineras.

2. En beskrivning av hur en fast, eller vid behov mobil, samordningscentral inrättas för samordning av räddnings- och krisinsatser på flygplatsen.

3. Instruktioner till individer eller enheter om de åtgärder som krävs för att initiera och genomföra planen.

4. Förfaranden för att i en nödsituation leda evakuerade passagerare till ett säkert område.

Planen bör på ett klart och tydligt sätt konkretiseras i instruktionerna, där ett eller flera förfaranden garanterar att målen nås.

Planen bör visa hur personalens psykiska och fysiska förmåga att hantera nöd- och krissituationer upprätthålls i räddningsorganisationen.

Larmsystem, kommunikationssystem och kartmaterial bör finnas på flygplatsen för att underlätta alarmering och kommunikation.

Allmänna råd till 2 a

Följande funktioner bör delta i en fullskalig övning enligt 2 a:

1. flygtrafikledningstjänst,
 2. räddningstjänst (flygplatsens och den kommunala),
 3. flygplatsens ledningsfunktion,
 4. flygoperatörer,
 5. marktjänster,
 6. luftfartsskydd,
 7. ambulans,
 8. polisen, och
 9. försvarsmakten.
- (TSFS 2020:22)

Räddningstjänst på flygplatser

6 § Den som driver en flygplats ska tillhandahålla räddningstjänst för kommersiella flygtransporter. Räddningstjänst behöver dock inte tillhandahållas vid flygningar som definieras som ambulansflygningar.

Den primära uppgiften för flygplatsens räddningstjänst är att genomföra insatser för att rädda liv vid luftfartsolyckor som inträffar inom flygplatsen eller i dess närhet. Om det brinner i samband med en luftfartsolycka, ska räddningstjänsten göra en släckinsats för att möjliggöra en nödutrymning.

Om det med hänsyn till flygplatsens verksamhet och de kommersiella flygtransporternas omfattning inte går att etablera räddningstjänst inom flygplatsens organisation, kan Transportstyrelsen godkänna att en annan leverantör tillhandahåller räddningstjänsten.

Detta gäller under förutsättning att

1. flygplatsen genom analyser och värderingar inom ramen för systemet för säkerhetsledning kan visa att flygsäkerheten hålls på en acceptabel nivå,
2. insattiden hålls så kort som möjligt och kan godtas av Transportstyrelsen,
3. flygplatsen trafikeras av flygplan vars MTOM är 10 000 kg eller lägre, och

4. flygplatsen trafikeras av flygplan vars godkända kabinkonfiguration är inrättad för färre än 20 passagerare.

Allmänna råd

Flygplatsens närhet bör minst omfatta flygplatsområdets gränser inklusive inflygningsområdena och inflygningsljusinstallationernas längd. Det möjliga insatsområdet i flygplatsens närhet bör bestämmas i dialog med den kommunala räddningstjänsten. Vid fastställandet av det möjliga insatsområdet bör möjligheten att genomföra insatser i inflygningsområdena ut till 1000 meter från respektive tröskel utvärderas. (TSFS 2020:22)

7 § Den som driver en flygplats ska se till att

1. det finns tillräckligt med personal, utrustning och släckmedel för att kunna tillhandahålla räddningstjänst på flygplatsen och för att kunna säkerställa att den publicerade nivån på räddningstjänst upprätthålls samt att kravet på insatstid uppfylls,

2. omfattningen på flygplatsens räddningstjänst står i proportion till den största typen av luftfartyg som trafikerar flygplatsen,

3. den utrustning som används för flygplatsens räddningstjänst är anpassad till flygplatsen och dess närhet, och

4. insatstiden för flygplatsens räddningstjänst inte överstiger 3 minuter till någon del av en bana, under förutsättning att sikten är god och att de planerade insatsvägarna är fria från vatten, is eller snö. Detta gäller dock inte om flygplatsen utnyttjar undantaget i 6 § tredje stycket.

5. alla räddningstjänstfordon som krävs för kontinuerligt påförande av släckmedel enligt tabellen i 11 §, anländer senast en minut efter det fordon som anländer först,

6. räddningstjänsten har lämplig utrustning, samt de vägledningar och procedurer som behövs för att kunna operera under förhållanden med låga siktvärden,

7. personalen har den personliga utrustning som krävs för utförande av tjänsten, inklusive skyddskläder och ansiktsmask,

8. det finns ett underhållsprogram för de fordon och den utrustning som används av räddningstjänsten, samt

9. det finns utryckningsvägar för räddningstjänstfordon, i tillräcklig omfattning. Utryckningsvägarna ska ha tillräcklig bärlighet för de fordon som den är avsedd för. Utryckningsvägarna ska vara framkomliga i alla väderförhållanden. (TSFS 2020:22)

Allmänna råd

Flygplatsens räddningstjänst bör kunna göra insatser så snabbt som möjligt till samtliga delar av flygplatsens färdområde.

Vid optimala siktvärden och bankondition bör den operativa målsättningen vara att insatstiden enligt 4 inte överstiger två minuter från den tidpunkt då larmet kom in till räddningstjänsten.

Utryckningsvägarna bör säkerställa att en insats kan genomföras inflygningsområdena ut till 1000 meter från respektive tröskel eller

åtminstone inom flygplatsens gränser. Möjligheten att enkelt kunna passera flygplatsens stängsel bör beaktas.

Utryckningsvägar som är belägna inom 90 meter från rullbanan bör vara belagda för att motverka erosion samt förhindra uppkomst av FOD på rullbanan.

När en utryckningsväg inte går att urskilja från omgivande ytor, eller på områden där snö gör att vägen inte syns, bör kantmarkeringar placeras med ett inbördes avstånd av cirka tio meter.

Räddningsstyrkan bör bestå av en insatsledare och minst det antal personer ur räddningstjänstpersonalen som anges i tabellen, så att de fordon och den utrustning som krävs för insatsen kan bemannas och användas i full omfattning.

Maximal startmassa (kg)	< 18 000	18 000–27 000	>27 000–100 000	>100 000–500 000	>500 000
Antal personer	2	3	4	6	8

När behovet av tillgänglig personal ska bedömas bör möjligheten att framföra räddningstjänstfordon samt att med full kapacitet kunna använda räddningstjänstutrustning, inklusive slangar och stegar, beaktas.

Personalen bör vara lokaliserad på ett sätt som garanterar att kravet på insattid kan uppnås samt att kontinuerligt påförande av släckmedel kan upprätthållas. (TSFS 2020:22)

8 § Den som driver en flygplats ska se till att den personal som ska utöva räddningstjänst har rätt utbildning och är behörig att arbeta i flygplatsmiljön samt att det finns ett utbildnings- och kontrollprogram.

Inom ramen för programmet ska personalens kompetens verifieras genom praktiska brand- och räddningsövningar. Personalen ska ha genomgått grundläggande utbildning. Den som tillhandahåller grundläggande utbildning för räddningstjänst på flygplats ska uppfylla kraven i bilagan. Repetitionsutbildning ska genomföras i den omfattning och med den regelbundenhet som krävs med hänsyn till luftfartsverksamhetens omfattning.

Räddningstjänst kategorier

9 § Flygplatsoperatörens räddningstjänst ska fastställa vilken skyddsnivå flygplatsen har och vilken räddningstjänstkategori som krävs utifrån skyddsnivån. Räddningstjänstkategorin fastställs med hjälp av längden på det största luftfartyget som trafikerar flygplatsen. Om den utvändiga kabinbredden är större än den kabinbredd som motsvarar flygplanslängden i tabellen, ska den närmast högre räddningstjänst kategorin väljas.

Under perioder då flygplatsen trafikerar huvudsakligen av mindre flygplan än de som ligger till grund för räddningstjänst kategorin, får räddningstjänsten anpassas efter den flygplatskategori som gäller under denna avgränsade period, oberoende av antal flygplansrörelser.

Räddningstjänst-kategori	Flygplanets totala längd	Största utvändiga kabinbredd
1	< 9 m	2 m
2	9 m – < 12 m	2 m
3	12 m – < 18 m	3 m
4	18 m – < 24 m	4 m
5	24 m – < 28 m	4 m
6	28 m – < 39 m	5 m
7	39 m – < 49 m	5 m
8	49 m – < 61 m	7 m
9	61 m – < 76 m	7 m
10	76 m – ≤ 90 m	8 m

10 § När antalet rörelser med flygplan i den högsta kategorin som vanligen använder flygplatsen är färre än 700 under de mest trafikintensiva, på varandra följande tre månaderna, får skyddsnivån som tillhandahålls vara en kategori lägre än den kategori som fastställts enligt 8 §.

Fordon för räddningstjänst

11 § Det minsta antalet räddningstjänstfordon som ska finnas tillgängliga på en flygplats framgår av följande tabell.

Räddningstjänstkategori	Minsta antal fordon
1	1
2	1
3	1
4	1
5	1
6	2
7	2
8	3
9	3
10	3

(TSFS 2020:22)

12 § Fordon som används för flygplatsens räddningstjänst ska inhysas i en brandstation. Satellitstationer ska finnas tillgängliga på flygplatser där endast en brandstation inte är tillräckligt för att kravet på insatstid ska kunna uppnås. (TSFS 2020:22)

13 § Brandstationen ska vara placerad så att räddningstjänstens fordon har direkt och enkel åtkomst till start- och landningsbanan och att det krävs så få svängar som möjligt för att ta sig dit. (TSFS 2020:22)

Släckmedel och vattentillgång

14 § Flygplatsens räddningstjänst ska ha tillgång till den mängd släckmedel som framgår av tabellen nedan. Utrustningen ska kunna tömmas i den hastighet som framgår av tabellen. Tabellen anger medelvärden för mängd släckmedel och tömningshastighet. (TSFS 2020:22)

Total vatten- och skumvätskekapacitet per flygplatskategori								
Flygplats-kategori	Skumvätska Typ A		Skumvätska Typ B		Skumvätska Typ C		Kompletterande släckmedel	
	Vatten (L)	Tömnings-hastighet skumlösning/ minut (L)	Vatten (L)	Tömnings-hastighet skumlösning/ minut (L)	Vatten (L)	Tömnings-hastighet skumlösning/ minut (L)	Pulver (kg)	Tömnings-hastighet (kg/sekund)
1	350	350	230	230	160	160	45	2,25
2	1 000	800	670	550	460	360	90	2,25
3	1 800	1 300	1 200	900	820	630	135	2,25
4	3 600	2 600	2 400	1 800	1 700	1 100	135	2,25
5	8 100	4 500	5 400	3 000	3 900	2 200	180	2,25
6	11 800	6 000	7 900	4 000	5 800	2 900	225	2,25
7	18 200	7 900	12 100	5 300	8 800	3 800	225	2,25
8	27 300	10 800	18 200	7 200	12 800	5 100	450	4,5
9	36 400	13 500	24 300	9 000	17 100	6 300	450	4,5
10	48 200	16 600	32 300	11 200	22 800	7 900	450	4,5

Not 1. Vattenmängden som anges i kolumn 2, 4 och 6 baseras på den genomsnittliga längden för flygplan i respektive kategori. (TSFS 2020:22)

15 § Vid flygplatser som trafikeras av luftfartyg som är större än det genomsnittliga för varje kategori ska vatten- och skummängderna räknas om och tömningshastigheten ska ökas proportionellt med dessa. (TSFS 2020:22)

16 § Mängden skumvätska som varje fordon tillhandahåller ska anpassas till den mängd vatten som tillhandahålls samt vald typ av skumvätska.

Mängden skumvätska som tillhandahålls på ett fordon ska vara tillräcklig för att producera minst två laddningar skumlösning. (TSFS 2020:22)

17 § Kompletterande släckmedel ska uppfylla tillämpliga ISO-standarder på området. (TSFS 2020:22)

18 § När en flygplats tillhandahåller en kombination av släckmedel med olika grad av prestandanivå, ska den totala mängden vatten som tillhandahålls för att framställa skum beräknas för varje typ av skumvätska. Fördelningen av dessa mängder ska dokumenteras för varje fordon samt införlivas i flygplatsens generella brandberedskap. (TSFS 2020:22)

19 § För flygplatskategori 1 och 2 får upp till 100 % av vattenmängden ersättas med kompletterande släckmedel. (TSFS 2020:22)

20 § En släckmedelsreserv av skumvätska motsvarande 200 procent av mängderna som anges i tabellen i 14 § ska finnas tillgänglig på flygplatsen.

En släckmedelsreserv av kompletterande släckmedel motsvarande 100 procent av mängderna som anges i tabellen i 14 § ska finnas tillgänglig på flygplatsen, inklusive drivgas för att kunna nyttja reserven.

Flygplatser med räddningstjänstkategori 1 och 2 som har ersatt upp till 100 procent av vattnet med kompletterande släckmedel (pulver) måste upprätthålla en släckmedelsreserv av kompletterande släckmedel motsvarande 200 procent. (TSFS 2020:22)

Allmänna råd

Det bör finnas en vattenreserv för snabb påfyllning av räddningstjänstfordon i händelse av en olycka med ett luftfartyg.

Om en betydande försening av påfyllnaden av släckmedelsreserven kan förutses, bör en riskanalys genomföras för att avgöra hur mycket reservmängden behöver utökas. (TSFS 2020:22)

Utbildning för personal som ska utöva räddningstjänst på flygplats

21 § Den som tillhandahåller utbildning för räddningstjänstpersonal på flygplats ska ha personal och utrustning i tillräcklig omfattning. Utbildningen ska ske i en ändamålsenlig miljö och det ska finnas

1. en etablerad ledningsfunktion samt personal med tillfredsställande kvalifikationer och erfarenhet för att tillhandahålla en utbildning som uppfyller 22 §

2. tillgång till hjälpmedel, lokaler och utrustning som behövs för den typ av utbildning som erbjuds,

3. en fastställd kursplan där utbildningarnas innehåll, upplägg och längd framgår, och

4. ett kvalitetssystem för att säkerställa kvaliteten hos tillhandahållna utbildningar. (TSFS 2020:22)

22 § All personal som deltar i räddningsuppdrag ska ha lämplig utbildning för att kunna fullgöra sina plikter på ett effektivt sätt. Utbildningarna för flygplatsens räddningstjänstpersonal ska vara anpassade efter den befattning som personalen ska ha och baseras på en kursplan som minst innehåller följande delar:

1. Flygplatskännedom och kännedom om hur räddningstjänstfordon ska framföras på färdområdet.

2. Nödutgångar i luftfartyg och möjligheter att bryta upp ett luftfartyg för att ta sig in.

3. Kommunikationssystem för räddningsinsatser på flygplatsen inklusive alarmering.

4. Hur man ska använda släckutrustning och andra redskap som krävs för att uppfylla insatskraven.

5. Hur släckmedel ska användas.

6. Assistans och hur man ska ge första hjälpen vid evakuering av luftfartyg.

7. Hur utrustning för livräddning i luftfartyg ska användas.

8. Hur bränder i luftfartyg ska bekämpas.

9. Hantering av farligt gods i samband med räddningstjänst på flygplats.
10. Räddningstjänstpersonalens arbetsuppgifter enligt flygplatsens plan för räddningsinsatser.
11. Skyddskläder och andningsskydd.
12. Kunskap om människors psykiska och fysiska förmåga att hantera nöd- och krissituationer.
13. Praktiska övningar på de typer av luftfartyg som trafikerar flygplatsen och med räddnings- och släckutrustning som används, inklusive övningar som omfattar brand i trycksatta bränsleledningar. (TSFS 2020:22)

Undantag

23 § Transportstyrelsen kan medge undantag från dessa föreskrifter. (TSFS 2020:22)

TSFS 2019:25

1. Denna författning träder i kraft den 1 maj 2019.
2. Genom författningen upphävs Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2010:29) om beredskap för räddningsinsatser samt räddningstjänst på flygplats.

TSFS 2020:22

Denna författning träder i kraft den 18 maj 2020.